

LEXNOVA NYHETER

Får behålla 11-miljonersgård testamenterad av dement man

Publicerad
12 FEB 2024

Trots att tingsrätten anser det visat att en man var dement när han skänkte sin 11-miljonersfastighet till sin hantverkare kunde juristen som författade testamentet vittna om att han var klar i huvudet. Två brorsbarn till den avlidne förlorar mot testamentstagaren.

Den avlidne föddes år 1935. Han växte upp på en gård i en by i Avesta som han övertog från sina föräldrar år 1970. Föräldrarna bodde kvar på gården fram till deras bortgång under år 1994. Fastigheten är en släktgård som har gått i arv i släkten sedan åtminstone 1600-talet.

Sonen kom att bo på gården under i stort sett hela sitt liv, fram till oktober 2021, när han flyttade till ett serviceboendet.

Han sökte akut vård i maj 2021. Han befann sig då i ett livshotande tillstånd med bland annat lungembolier i båda lungorna, hjärtsvikt och akut leversvikt. I maj 2021 fick han diagnosen kognitiv svikt. Den 26 oktober 2021 ställdes därutöver diagnosen demens vid Alzheimers sjukdom, atypisk eller blandad typ.

Han avled den 18 april 2022. Han fick aldrig några egna barn, men efterlämnade som legala arvingar två brorsbarn, kärandena i målet.

Svaranden i målet har vid ett flertal tillfällen under en förhållandevis lång tidsperiod anlåtats av mannen för att utföra huvudsakligen olika byggprojekt på fastigheten. I egenskap av näringsidkare har hantverkaren fakturerat fastighetsägaren för utfört arbete.

Fastighetsägaren upprättade ett testamente den 26 februari 2021 av vilket det framgår bland annat att den nämnde hantverkaren, såsom legat, ska erhålla fastigheten. Vidare skulle han erhålla samtliga medel på eventuella skogskonton, eventuell sparad räntefördelning kopplad till fastigheten samt all lös

egendom i och på fastigheten inklusive eventuella fordon, maskiner och inventarier. Legatet är villkorat av att hantverkaren löser eller övertar betalningsansvar för samtliga eventuella lån som hör till fastigheten samt att han till dödsboet utger en skifteslikvid om 3 000 000 kronor.

Brorsbarnen skulle erhålla övrig kvarlåtenskap samt visst lösöre.

Juristfirman Ludvig & Co i Uppsala/Sala har bistått vid upprättandet av testamentet och en framtidsfullmakt. Testamentet och framtidsfullmakten undertecknades vid samma tillfälle. Den 29 maj 2021 förklarade hantverkaren, i egenskap av framtidsfullmaktshavare, att framtidsfullmakten trädde i kraft.

Fastigheten är värderad till 11 275 000 kronor.

Brorsbarnen har yrkat att tingsrätten ska förklara att testamentet inte äger giltighet som testamente och därför ska förklaras ogiltigt. För det fall att tingsrätten skulle finna att testamentet ska äga giltighet har de i andra hand yrkat att tingsrätten ska fastställa att testamentet ska tolkas eller jämkas, på så sätt att hantverkaren ska utge en likvid motsvarande fastighetens marknadsvärde eller det belopp som tingsrätten finner skäligt, minus avdrag för latent mäklarkostnad och latent kapitalvinstskatt.

Första frågan som Falu tingsrätt besvarar är om testamentet upprättats under påverkan av psykisk störning. En läkare tillika specialist inom äldrepsykiatri som vittnade hade inte träffat den avlidne, men har studerat hans journaler. Hon har i denna del uppgett att det, med hänsyn till sjukdomsförloppet från år 2018 fram till hans död år 2022, är sannolikt att en demensdiagnos hade kunnat ställas tidigare än som blev fallet.

Vidare har hon uppgett att hennes bedömning är att mannen redan i februari 2021 hade betydande kognitiva svårigheter, som försämrades ytterligare vid de tillfällena när hans kroppsliga tillstånd blev sämre.

Mot bakgrund av främst läkarens vittnesmål utgår tingsrätten vid den fortsatta bedömningen från att mannen led av en demenssjukdom vid tidpunkten för testamentets undertecknande i februari 2021. Demens är normalt en sådan sjukdom som kan medföra att testatorn anses ha upprättat testamentet under påverkan av en psykisk störning.

En allmän demenssjukdom är dock inte i sig tillräckligt för att ett testamente ska förklaras ogiltigt redan på grund härav. Det krävs att det finns ett orsakssamband mellan sinness tillståndet och testamentets upprättande. Som läkaren redogjort för är demens en sjukdom med stor spridning och variation såväl inom den gruppen som över tid. Hon har uppgett sig inte kunna uttala sig om den avlidnes tillstånd vid tidpunkten för testamentets upprättande. Vidare har hon uppgett att mannens kognitiva svårigheter försämrades vid de tillfällena när hans kroppsliga tillstånd var sämre.

Det av båda parter åberopade vittnet från juristbyrån som författade testamentet och bevittnade det har lämnat uppgifter om att hon vid tre separata tillfällen haft möten med mannen avseende testamentet.

Vidare har hon haft i vart fall ett samtal med honom per telefon. Hon har berättat att han vid dessa tillfällen inte uppvisade några tecken på nedsatt kognitiv förmåga samt att hon uppfattade honom som pratglad, klar och att han visste vad han ville.

Mot denna bakgrund anser tingsrätten att brorsbarnen inte kan anses ha visat att testamentet har upprättats under påverkan av en psykisk störning och än mindre att de minnesproblem som mannen uppvisade vid tiden för undertecknandet av testamentet på något beaktansvärt sätt har påverkat hans

agerande. Det förhållande att han i maj 2021 av flera personer inte bedömdes som adekvat förändrar inte tingsrättens bedömning. Testamentet ska därför inte förklaras ogiltigt på denna grund. Nästa fråga är om testamentet upprättats under tvång, genom svikligt förledande eller missbruk av mannens oförstånd, viljesvaghet eller beroendeställning. Mannen har av flera beskrivits som viljestark, säregen och något kontroversiell i sitt sätt. Att han skulle lida av allmän viljesvaghet vid tidpunkten för testamentets underskrift eller på annat sätt varit särskilt mottaglig för otillbörlig påverkan kan enligt tingsrättens mening inte anses visat genom den återopade bevisningen.

Mot bakgrund av vad juristen uppgett anser tingsrätten att det inte kan anses visat att det förekommit någon påverkan i samband med själva undertecknandet av testamentet. Däremot har testamentstagaren i viss mån varit påstridig under processen. Av den utredning som har lagts fram går det enligt tingsrättens mening emellertid inte att dra slutsatsen att det har varit fråga om sådan påverkan som är att anse som otillbörlig. Det har inte heller varit fråga om sådan omfattning av påverkan att den på den grunden kan anses vara otillbörlig.

Slutligen kan mannen inte heller anses ha svävat i sådan villfarelse som varit bestämmande för hans vilja att göra testamentet att det ska förklaras ogiltigt eller jämkas på sätt yrkats.

Därmed ska käromålet ogillas.

Domen har överklagats och hovrätten har beviljat prövningstillstånd.

Mikael Kindbom

Instans: Tingsrätterna

Rättsområden: [Tvist mellan enskilda](#), [Arv, gåva och testamente](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skraddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter